

صلاحیت دادگاه های کیفری در جرایم سایبری

تالیف:

محمد حسن عریضی

انتشارات رازنهان

۱۳۹۹

سرشناسه	: عریضی، محمدحسن، ۱۳۶۸-
عنوان و نام پدیدآور	: صلاحیت دادگاه‌های کیفری در جرایم سایبری/تالیف محمدحسن عریضی.
مشخصات نشر	: تهران: رازنهان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۹۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۸-۸۶۲-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۸۹-۹۴.
موضوع	: جرایم کامپیوتری -- ایران
موضوع	: Computer crimes -- Iran
موضوع	: صلاحیت حقوقی -- ایران
موضوع	: Competent authority -- Iran
موضوع	: فضای مجازی -- ایران -- جنبه‌های حقوقی
موضوع	: Cyberspace -- Legal aspects -- Iran
رده بندی کنگره	: HV۶۷۷۳
رده بندی دیویی	: ۳۶۴/۱۶۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۵۳۰۱۷

آدرس: پل انقلاب، اهل جمال زاده جنوبی، کوچه دانشور، پلاک ۱۲، واحد ۲
شماره تماس: ۰۲۱۶۶۹۰۱۸۴۱ - ۰۹۱۲۲۳۰۲۶۹
ایمیل الکترونیکی: raznahanbook@gmail.com
آدرس وبسایت: www.raznahanbook.com

عنوان کتاب..... صلاحیت دادگاه کیفری در جرایم سایبری
که مولف..... محمدحسن عریضی
که صفحه آرا..... رضا کاوه
که طراح جلد..... رضا کاوه
که ناشر..... رازنهان
که شمارگان..... ۱۰۰۰ نسخه
که نوبت چاپ..... اول ۱۳۹۹
که قیمت..... ۲۵۰۰۰ تومان

ISBN: 978-600-448-862-4

فهرست مطالب

۷.....	پیشگفتار
۹.....	مقدمه
۱۳.....	فصل اول: صلاحیت مبتنی بر محل ارتکاب جرم
۱۴.....	مبحث اول: صلاحیت سرحدی در فضای سایبر
۱۵.....	مبحث دوم: محل استقرار سیستم‌های رایانه‌ای به عنوان صلاحیت سرور
۲۰.....	گفتار اول: انعکاس نظریه در قوانین ملی
۲۲.....	گفتار دوم: معایب نظریه
۲۴.....	مبحث سوم: محل حضور کنشگران رایانه‌ای به عنوان صلاحیت محل حضور بارگذار و پیاده‌ساز
۲۵.....	گفتار اول: انعکاس نظریه در قوانین ملی
۲۵.....	گفتار دوم: معایب نظریه
۲۶.....	مبحث چهارم: محل تارنما
۲۷.....	گفتار اول: انعکاس نظریه در قوانین ملی
۲۹.....	گفتار دوم: معایب نظریه
۳۱.....	فصل دوم: صلاحیت مبتنی بر مرتکب و نوع جرم
۳۲.....	مبحث اول: صلاحیت شخصی در فضای سایبر
۳۴.....	مبحث دوم: صلاحیت واقعی در فضای سایبر
۵۶.....	مبحث سوم: صلاحیت اختصاصی هریک از مراجع ذیصلاح
۵۷.....	مبحث چهارم: صلاحیت سایبری و چالش‌های آن
۶۶.....	مبحث پنجم: نمونه آراء قضایی
۸۵.....	سخن پایانی
۸۹.....	منابع
۸۹.....	منابع فارسی
۹۳.....	منابع لاتین

پیشگفتار

فضای سایبر به عنوان مجریه ای در ارتباطات انسانی که از طریق رایانه و وسایل مخابراتی بدون در نظر گرفتن جغرافیای فیزیکی به آن گریسته می شود، افزون بر فراهم آوردن منافع بسیار، بستری جدید برای ارتکاب رفتارهای مجرمانه است. هدف این نوشتار بررسی صلاحیت دادگاههای کیفری در جرایم سایبری است. در واقع از آنجا که جرایم سایبری به طور مادی و در یک فضای فیزیکی مشخص محقق نمی شود، تعیین مرجع قضایی دشوار می کند. به منظور تعیین معیارهای قابل اعمال در جرایم سایبری، دو دسته از معیارها بر مبنای تعیین صلاحیت مد نظر قرار گرفته است. یکی تعیین صلاحیت در جرایم سایبری با توجه به ابزارهای معمول و دیگری تعیین صلاحیت در جرایم سایبری با توجه به ویژگی های این دسته از جرایم. نتایج تحقیق نشان می دهد از مصادیق جرائم سایبری در نظام حقوقی ایران می توان به اشاعه فحشاء، منکرات، تحریک، تشویق، ترغیب، تهدید یا دعوت به فساد و فحشاء و ارتکاب جرایم منافعی عفت یا انحرافات جنسی، انتشار، توزیع و معامله محتوای خلاف عفت عمومی و ... است. و از مهمترین چالش ها در زمینه رسیدگی به جرائم سایبری در حقوق کیفری ایران می توان به نامعین بودن حیطه های جغرافیایی، نامشخص بودن صلاحیت قضایی در قبال جرائم سایبری و مسئله تعارض قوانین اشاره کرد. با این توضیح که در صورت وقوع یک جرم سایبری چگونه و تا چه حد دادگاههای یک کشور میتوانند

اعمال صلاحیت کنند و در صورتی که میان صلاحیتهای متفاوت نسبت به یک جرم سایبری تعارض حاصل شود برای رفع آن بر اساس کدام یک از اصول حاکم بر صلاحیت دادگاهها باید عمل کرد.

امروزه ایجاد فضای مجازی «سایبر» در مقابل فضای فیزیکی و حذف فاصله‌ها و سرعت ارتباط دسترس‌پذیری و امکان استفاده راحت از امکانات فضای سایبری در زمینه‌های تجارت، اقتصاد، دادرسی و اطلاع‌رسانی استفاده از آن را چند برابر کرده است. بزهکاران نیز به سبب عدم شناسایی، فرامرزى بودن و لحاظ صرفه هزینه و سود، از استفاده این فضا جهت اهداف مجرمانه غافل نشده‌اند. با توجه به این‌که حذف اینترنت از زندگی انسان امروز محال است و مانند هر پدیده‌ی دیگری جرائم و تخلفاتی را از آن‌ها سورت می‌گیرد، قانونمند کردن آن نیز ضروری به نظر می‌رسد. این قانونمندی نیازمند اعطای صلاحیت به دادگاه‌های مختلف در رسیدگی به تخلفات احتمالی است. صلاحیت دادگاه‌های کیفری نیز از این قاعده مستثنی نیست و باید مشخص گردد که دادگاه‌های کیفری در چه مواردی صلاحیت رسیدگی به جرائم فضای سایبری را دارند و این صلاحیت براساس چه معیارهایی اعطا شده است. از طرف دیگر، مشخص کردن صلاحیت دادگاه‌های مختلف موجب نظم بخشیدن به نظام قضایی نیز می‌شود.

محمدحسن عربضی

بهار ۱۳۹۹